

CYCLES

UMIEJĘTNOŚCI Z ZAKRESU FINANSÓW I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI DLA OPIEKUNÓW DZIECI I MŁODZIEŻY

IO4 – Materiały szkoleniowe

Moduł 1: ABC finansów w życiu codziennym

E-Learning: Znaczenie pieniędzy

Autorstwa: Gerhard Lechner, Sabrina Rinder

27 stycznia 2019

Spis treści

Moduł 1: ABC finansów w życiu codziennym.....	3
1. Temat 1: Znaczenie pieniędzy	3
1.1 Waluta, pieniądze zaksięgowane, majątek	3
1.2 Funkcje pieniędzy.....	3
1.2.1 Środek wymiany	3
1.2.2 Jednostka rachunkowa.....	4
1.2.3 Środek tezauryzacji (przechowywanie wartości i tworzenie rezerw).....	4
1.3 Studium przypadku z Zimbabwe	4
1.4 Transakcje bezgotówkowe	5
1.5 E-pieniądze	6
2. Źródło:	6

MATERIAŁY SZKOLENIOWE: E-LEARNING

Moduł 1: ABC finansów w życiu codziennym

1. Temat 1: Znaczenie pieniędzy

1.1 Waluta, pieniądze zaksięgowane, majątek

Słowo “pieniądze” jest używane w życiu codziennym na wiele różnych sposobów, ale dla ekonomistów ma bardzo konkretne znaczenie. Wyjaśnijmy co mają na myśli ekonomiści kiedy mówią o pieniądzach. Mówią o **walucie** – to banknoty i monety. Bank centralny każdego państwa ma monopol na emisję pieniądza. Jednak pieniądze to coś więcej niż waluta, przynajmniej dla ekonomistów. Drugą formą pieniędzy są **pieniądze zaksięgowane**, na przykład pieniądze zdeponowane na koncie bankowym. Pieniądze na koncie są także uważane za pieniądze, ponieważ mogą być wymienione na walutę lub depozyt. Pieniądze zaksięgowane mogą być emitowane przez bank centralny lub sektor bankowy.

Czasami słowo pieniądze używane jest zamiennie ze słowem **majątek**. Kiedy ludzie mówią „Janek jest bogaty” to prawdopodobnie mają na myśli nie tylko to, że Janek ma dużo monet i banknotów oraz wysokie saldo na koncie bankowym, ale też, że posiada akcje, obligacje, cztery samochody, trzy domy i jacht. W tym wypadku użycie słowa pieniądze byłoby zbyt szerokie. Majątek oznacza nie tylko walutę, ale też inne aktywa takie jak akcje i udziały, sztukę, meble, samochody i domy.

W języku potocznym używany też terminu “pieniądze” w sensie dochodu. „Szaila ma dobrą pracę i zarabia dużo pieniędzy”. Zgodnie z ekonomiczną definicją, **dochód** to *przypływ zarobków w jednostce czasu*. Natomiast pieniądze to zasób: *określona suma w konkretnym momencie w czasie*.

Przykład: Jeśli ktoś powie ci, że jego dochody wynoszą 1000 dolarów, to nie wiesz czy zarabia mało czy dużo dopóki nie dowiesz się czy zarabia 1000 dolarów na rok, miesiąc czy dzień. Ale jeśli ktoś powie ci, że ma w kieszeni 1000 dolarów, to wiesz dokładnie jaka to suma.

1.2 Funkcje pieniędzy

Pieniądze mają trzy główne funkcje: są **środkiem wymiany**, **jednostką rachunkową** i **środkiem tezauryzacji** (służą przechowywaniu wartości i tworzeniu rezerw).

1.2.1 Środek wymiany

W niemal wszystkich transakcjach w naszej ekonomii pieniądze, w czy to w formie gotówki, czy karty kredytowej, są **środkiem wymiany**. Jako środek wymiany pieniądze służą efektywności ekonomicznej, ponieważ w złożonej gospodarce światowej byłoby zbyt trudno wymieniać towary na zasadzie barteru. Czas spędzony na próbach wymiany dóbr i usług to **koszt transakcyjny**. W gospodarce barterowej koszty

"The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."
Project number: 2017-1-AT01-KA204-035082

transakcyjne są wysokie, ponieważ trzeba znaleźć kogoś, kto będzie chciał się wymieniać na dobra i usługi. W skomplikowanej gospodarce globalnej pieniądze są nam niezbędne.

1.2.2 Jednostka rachunkowa

Drugą rolą pieniądza jest zapewnienie **jednostki rachunkowej**. Bez pieniędzy nie moglibyśmy porównywać wartości dóbr i usług. Dlaczego ta funkcja jest ważna? Musimy cofnąć się na chwilę do ekonomii barterowej. Musimy tylko wyobrazić sobie jak trudno byłoby porównać wartość dóbr np. w supermarkecie, gdybyśmy nie używali pieniędzy.

1.2.3 Środek tezauryzacji (przechowywanie wartości i tworzenie rezerw)

Pieniądze służą też jako **środek tezauryzacji** to znaczy sposób na przechowywanie wartości i tworzenie rezerw. Oznacza to po prostu, że wartość banknotu 10 euro pozostaje zawsze taka sama. Dlaczego ta funkcja pieniądza jest dla nas ważna? Ponieważ większość z nas nie chce wydawać swoich dochodów natychmiast po ich otrzymaniu, a oszczędności mają ważną rolę w naszym systemie finansowym i walutowym.

Inne aktywa jak akcje i udziały, ziemia, domy, samochody także mogą służyć przechowywaniu wartości. Większość tych aktywów ma przewagę nad pieniędzmi w zakresie przechowywania wartości, ponieważ zapewniają wyższe zyski. Oprocentowanie kont depozytowych często nie przekracza takich aktywów. Jednak zasadniczą zaletą pieniędzy jest ich **płynność**. Za pomocą monet i banknotów możesz natychmiast zapłacić swoje rachunki. Jeśli masz, akcje, udziały lub ziemię, to upłynnienie tych aktywów z reguły zajmuje trochę czasu.

To, jak dobrze pieniądze przechowują wartość zależy od poziomu cen. Na przykład, jeśli ceny dóbr i towarów podwoją się, to wartość pieniądza spadną o połowę. Z drugiej strony jeśli ceny spadną o połowę, to wartość pieniądza podwoi się. W czasie **hiperinflacji** pieniądź gwałtownie traci wartość (np. kiedy inflacja wynosi 50% miesięcznie). W takim przypadku pieniądze będą warte coraz mniej dla członków społeczeństwa. W czasach hiperinflacji ludzie często zaczynają używać innej waluty, jak papierosy czy bitcoin.

1.3 Studium przypadku z Zimbabwe

Na obrazku poniżej widzicie chłopca z Zimbabwe, kraju, który doświadczył hiperinflacji. Rekordowa miesięczna inflacja w tym kraju szacowana była na 79,6 miliardów procent w listopadzie 2008. Hiperinflacja w Zimbabwe trwała od roku 2000 do roku 2008. Banknoty w Zimbabwe miały wartość od 10 dolarów do 100 miliardów dolarów Mały chłopiec na załączonym obrazku wydaje się trzymać dużo pieniędzy, jednak w rzeczywistości taka suma starczyła by mu może na czekoladę. To oznacza, że pomimo bycia miliarderm w Zimbabwe, nadal możesz być biedny, ponieważ wartość pieniądza jest tak niska.

Każdy mieszkaniec Zimbabwe jest
miliarderem...

Every Zimbabwean is
billionaire.....

Picture 1: Dwa zdjęcia z Zimbabwe, internet

1.4 Transakcje bezgotówkowe

W dzisiejszych czasach, możemy płacić rachunki taniej dzięki Internetowi. W przeszłości rachunki płacono się przekazem pocztowym, ale dzisiaj wiele banków oferuje możliwość elektronicznego przelewu pieniędzy. Trzeba tylko zalogować się na swoim koncie a przelanie pieniędzy drogą elektroniczną staje się kwestią paru kliknięć. Tego rodzaju przelew pozwala na dużą oszczędność pieniędzy a zrobienie przelewu środków z jednego konta na drugie nie zajmuje zbyt dużo czasu. Dlatego przelewy elektroniczne stają się coraz bardziej popularne w Unii Europejskiej i światowej gospodarce.

"The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."
Project number: 2017-1-AT01-KA204-035082

1.5 E-pieniądze

Pieniądze elektroniczne mogą zastępować nie tylko przekazy ale też walutę. E-pieniądze istnieją tylko w postaci elektronicznej. Pierwszą formą e-pieniądza była karta debetowa. Za pomocą karty debetowej konsument może zapłacić rachunek bezpośrednio za pomocą karty (np. w supermarkecie). Pieniądze zostaną przelane bezpośrednio z konta konsumenta na konto supermarketu. Sklepy i supermarkety akceptują też karty kredytowe. Karty kredytowe i debetowe zaczynają powoli zastępować gotówkę, ponieważ ich użycie jest bardzo łatwe. W większości supermarketów możesz przeciągnąć kartę przez terminal, nacisnąć przycisk i odpowiednia suma pieniędzy zostanie potrącona z twojego konta.

2. Źródło:

Mishkin, F. S. 2013. The Economics of money, banking, and financial markets. Tenth Edition. New York: Pearson. We especially reference to: pp. 94-106.